

Pikaajaline vaade vanglasüsteemile

Kas Justiitsministeerium on vanglasüsteemi korraldamisel arvestanud, et kinnipeetavate arv väheneb ja taasühiskonnastavate tegevuste osatähtsus suureneb?

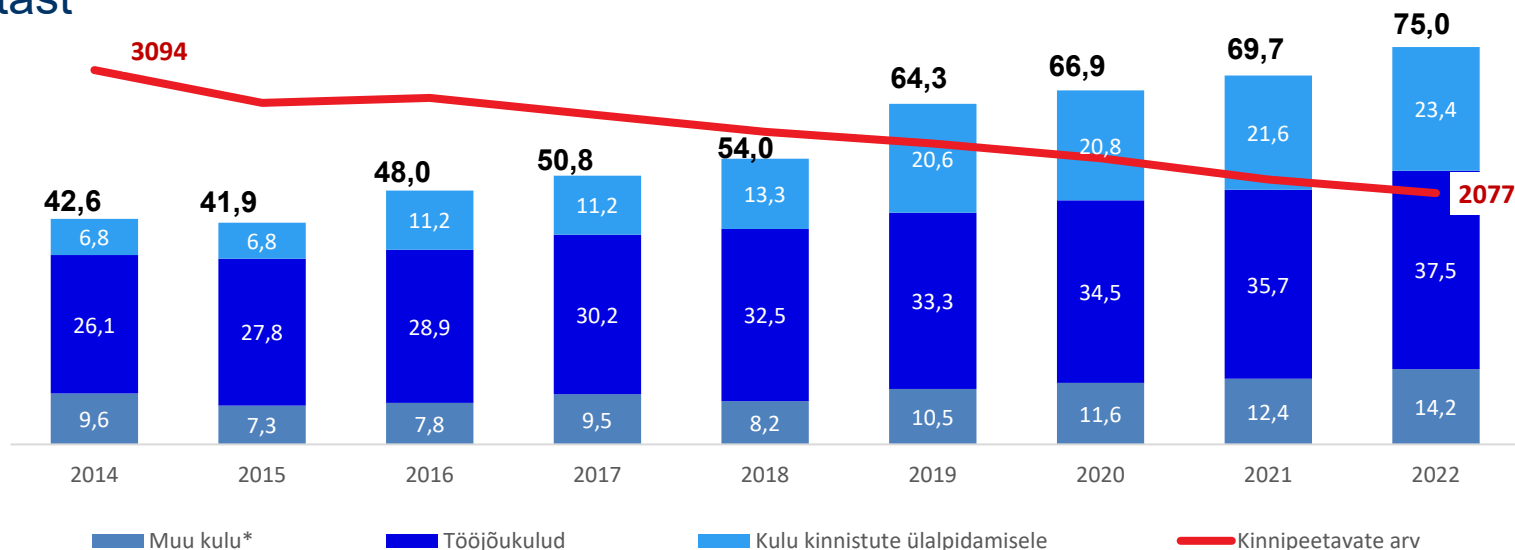
Silver Jakobson
auditijuht

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon
11.10.2023

Vanglate ülalpidamine on vaatamata kinnipeetavate arvu vähenemisele muutunud kallimaks

Kulutused kinnipidamisele (mln €) ja kinnipeetavate aru muutus alates 2014. aastast

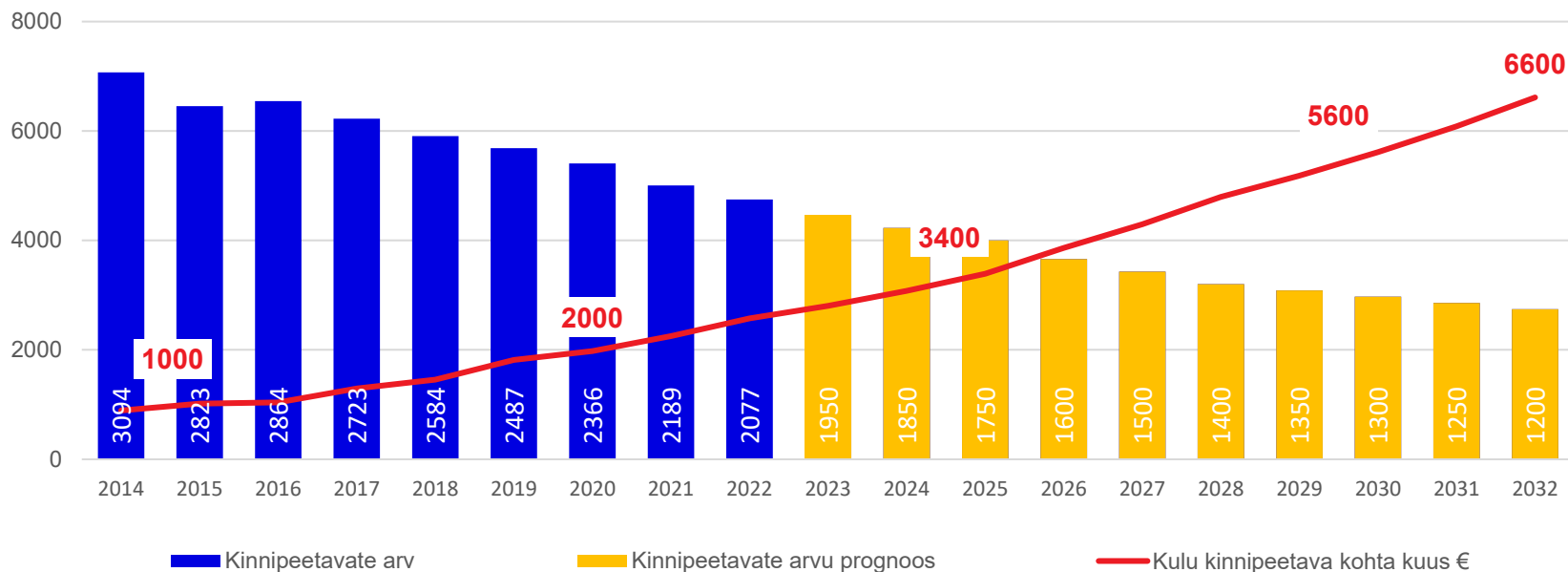

* Ülejäänud kulutused, sh soetatud varustus, kinnipeetavate riietus ja toitlustus jms.

Kulutused ühe kinnipeetava kohta suurenevad

Kinnipeetavate arvu vähenemise prognoos ja trendi arvestav keskmine kulu kinnipeetava kohta ümardatult

Kinnipeetavate arvu vähenedes muutub vanglataristu haldamine (mh kulutused ühe kinnipeetava kohta) ebamõistlikult kulukaks

- Arvestades Justiitsministeeriumi (JUM) prognoosi ja kriminaalpoliitika suundumusi on vanglad 10 a pärast vaid kolmandiku ulatuses täidetud.
- Vabanevat ruumi soovib ministeerium kasutada kinnipeetavate paigutamiseks individuaalsetesse kambritesse.
- Ministeerium ei ole hinnanud, millised on ühekohaliste kambritega vanglate kulud ega milline on vanglate tuleviku personalivajadus.

Vaid kahes vangla üksuses oli 80% kambritest täidetud ehk täitumus oli optimaalne

Kinniste vanglate põhiüksuste täitumus 04.04.2023 kuupäeva seisuga

80 ja enam

Vahemikus
50–79

Alla 50

Viru Vangla

Tartu Vangla

Tallinna Vangla

Riigi Kinnisvara ASi roll riigi kinnisvarateenuste osutamise ja kinnisvarakeskkonna kompetentsikeskusena on jäänud vanglate haldamisel tagasihoidlikuks

- Riigi Kinnisvara AS (RKAS) pole JUMile vanglataristu optimeerimise ettepanekuid teinud.
- RKASi sõnul puuduvad neil piisavad teadmised vanglate julgeolekuvaldkonna kohta ning JUM pole teada andnud, milliseid vanglaid ja mis tüüpi vangistuseks vajatakse.

Justiitsministeerium on seni kasutanud andmeid taasühiskonnastavate tegevuste pakkumise ja mõju hindamiseks kesiselt, kuid arendustega on alustatud

- JUMil on hetkeülevaade vanglates kinnipeetavatele pakutavatest tegevustest, kuid puudub teadmine, kui palju tegevusi on üldse vaja ja millise taasühiskonnastamise mõjuga need tegevused on.
- Täitmata ametikohtade mõju taasühiskonnastamisele on välja selgitamata, sh milline on tulevikus personalivajadus.
- Andmepõhist hindamist võimaldavad arendusprojektid on algusjärgus.

Soovitused justiitsministrile

- Koostada vanglate taristu haldamise pikaajaline plaan, mis arvestaks kinnipeetavate arvu vähenemise ja karistusaegade lühenemisega ning vanglate tööks vajaliku personali ning taasühiskonnastavate tegevuste võimalikult optimaalse kasutamisega.
- Vangide arvu jätkuva vähenemise korral kaaluda ühe vanglakompleksi või vähemtäidetud üksuste sulgemist.
- Korrastada isikute kinnipidamisega seotud andmestik, et oleks võimalik hinnata vanglates taasühiskonnastavate tegevuste pakkumist ja mõju.

Soovitus Riigi Kinnisvara ASi juhatuse esimehele

- Korrastada vanglate haldusmudeleid kooskõlastatult Justiitsministeeriumiga ja tõhustada vanglate taristu kasutust, muu hulgas toetada ministeeriumi vanglahoonete kohandamise ja võimaliku sulgemise tasuvuse arvutamisel.